
OBSAH

1 Úvod do ekonomie	15
1.1 Předmět, metoda a některé charakteristiky ekonomie	15
1.2 Definice ekonomické vědy	16
1.3 K metodě ekonomické vědy	17
1.4 Ke statutu ekonomie jako vědy	20
1.5 Některé charakteristiky ekonomie jako vědy	21
1.6 Etapy vývoje ekonomie jako vědy	23
2 Základní východiska a kategorie ekonomické vědy	32
2.1 Potřeby, výroba, ekonomické statky	32
2.2 Výrobní faktory	36
2.3 Hranice produkčních možností	40
2.4 Zákon klesajících výnosů	46
3 Principy hospodářské činnosti	50
3.1 Specifika hospodářské činnosti	50
3.2 Dimenze hospodaření subjektů	53
3.3 Interakce mezi subjekty	57
3.3.1 Dělbá práce	57
3.3.2 Směna	62
4 Trh a tržní mechanismus	68
4.1 Trh	68
4.2 Tržní mechanismus	69
4.2.1 Poptávka	71
4.2.2 Nabídka	76
4.2.3 Cena	81
4.2.4 Konkurence	87
5 Ekonomický systém	95
5.1 Základní ekonomické problémy a způsoby jejich řešení	95
5.2 Klasifikace ekonomických systémů	99
5.3 Příkazová ekonomika	103
5.4 Tržní ekonomika	105
5.5 Technická stránka společenské výroby	109

6 Chování spotřebitele na trhu zboží a služeb	112
6.1 Teorie užítku	112
6.2 Rovnováha spotřebitele a odvození křivky poptávky	117
6.2.1 Kardinalistická teorie užítku	117
6.2.2 Ordinalistická teorie užítku	123
7 Výroba, náklady firmy a její nabídka v podmínkách dokonalé konkurence	133
7.1 Základní východiska analýzy firmy	133
7.2 Výroba a náklady	135
7.3 Příjmy firmy a její zisk	146
7.4 Rovnováha firmy a odvození křivky nabídky	149
8 Firma v podmínkách nedokonalé konkurence	155
8.1 Vznik výsadního (monopolního) postavení tržního subjektu	155
8.2 Rovnováha a maximalizace zisku v případě monopolu	161
8.3 Oligopol a monopolní konkurence	170
9 Podnik v tržní ekonomice	177
9.1 Podnik a jeho životní cyklus	177
9.1.1 Podstata a cíle podniku	177
9.1.2 Vznik podniku	181
9.1.3 Životní cyklus podniku	186
9.1.4 Hlavní činnosti podniku	188
9.2 Hospodaření podniku a jeho prosperita	189
9.2.1 Majetková a kapitálová struktura podniku	189
9.2.2 Výnosy, náklady a hospodářský výsledek podniku	194
10 Vytváření cen výrobních faktorů, nerovnosti v důchodech	199
10.1 Vznik cen výrobních faktorů	200
10.1.1 Poptávka po výrobních faktorech	200
10.1.2 Nabídka a tržní cena výrobních faktorů	206
10.2 Nerovnosti v důchodech a jejich měření	210
10.3 Efektivnost nebo rovnost (přerozdělovací procesy v ekonomice)	215
11 Trh práce a nezaměstnanost	219
11.1 Nabídka a poptávka na trhu práce	219
11.2 Mzdy a trh práce	225

11.2.1	Podstata a formy mzdy	225
11.2.2	Stanovení mzdy v podmínkách dokonalé konkurence	228
11.2.3	Mzda v podmínkách nedokonalé konkurence – současné trhy práce	231
11.3	Nezaměstnanost	236
12	Trh půdy, trh kapitálu	240
12.1	Trh půdy a pozemková renta	240
12.2	Kapitál jako výrobní faktor	243
12.2.1	Kapitálové statky dlouhodobého charakteru	244
12.2.2	Kapitál jako volné (úvěrové) peněžní prostředky	247
12.3	Členění finančních trhů	249
12.4	Poptávka, nabídka a rovnováha na trhu kapitálu	251
13	Makroekonomické výstupy a jejich měření	259
13.1	Předmět makroekonomie	259
13.2	Makroekonomické výstupy	262
13.3	Metody zjišťování HDP	264
13.4	Nominální a reálný HDP	268
13.5	Hrubý domácí produkt a odvozené veličiny	269
13.6	Základní makroekonomické charakteristiky	272
14	Agregátní důchod a agregátní poptávka	275
14.1	Základní makroekonomické veličiny a jejich vzájemné vztahy	276
14.2	Dvousektorový model: spotřeba a investice	279
14.3	Dvousektorový model: výdajový multiplikátor	284
14.4	Třísektorový model	289
14.5	Využití výdajového modelu	291
15	Model AD – AS	294
15.1	Makroekonomická rovnováha v modelu AS – AD	295
15.2	Křivka agregátní poptávky	297
15.3	Křivka agregátní nabídky a potenciální produkt	302
15.4	Model AD – AS v otevřené ekonomice	309
15.5	Využití modelu AD – AS	314
16	Ekonomický růst a hospodářský cyklus	317

16.1	Ekonomický růst a jeho teoretické základy	317
16.2	Keynesiánské modely růstu	321
16.3	Neoklasické modely růstu	325
16.4	Modely ekonomického rozvoje	328
16.5	Hospodářský cyklus	332
16.6	Příčiny hospodářského cyklu	333
16.7	Ekonomické důsledky hospodářského cyklu	337
16.8	Proticyklická a prorůstová hospodářská politika v poválečném období	338
17	Peníze a banky	340
17.1	Pojetí a funkce peněz	340
17.1.1	Peníze ve funkci měřítka cen a jednotky zúčtování	341
17.1.2	Peníze jako prostředek směny	342
17.1.3	Peníze jako měřítko a prostředek úhrady odložených plateb	343
17.1.4	Peníze jako zásoba bohatství, jako uchovatel hodnoty	343
17.2	Formy peněz	345
17.3	Měna, její kupní síla a kurz měny	347
17.4	Peněžní zásoba a poptávka po penězích	349
17.5	Banky	351
17.5.1	Bankovní soustava	351
17.5.2	Centrální banka	353
17.5.3	Obchodní banky	355
18	Inflace a Phillipsova křivka	364
18.1	Chápání inflace a její měření	364
18.2	Inflace a soudobé teorie	368
18.3	Příčiny, typy a důsledky inflace	373
18.4	Phillipsova křivka	380
18.5	Dynamické chápání inflace a protiinflační politika	384
19	Stát a ekonomika	389
19.1	„Leviathan“ nebo „Prozřetelnost“?	389
19.2	Historický vývoj funkcí státu	393
19.3	Ekonomická teorie o zasahování státu do ekonomiky	394
19.4	Hospodářská a sociální politika státu	396
19.4.1	Typologie hospodářské politiky	396

19.4.2	Cíle a nástroje hospodářské politiky a jejich vztahy obecně	398
19.4.3	Magie makroekonomie	399
19.4.4	Strukturální hospodářská politika	402
19.4.5	Sociální politika státu	404
19.4.6	Průmyslová politika	404
19.4.7	Veřejný sektor	406
20	Fiskální politika	413
20.1	Rozpočtové hospodaření	414
20.2	Daňová politika	420
20.3	Výdajová politika	424
20.4	Deficit státního rozpočtu a státní dluh	427
20.5	Veřejné výdaje a zaměření fiskální politiky	428
21	Monetární politika	430
21.1	Peněžní zásoba a úroková míra jako hlavní nástroje monetární politiky	431
21.2	Nástroje centrální banky používané v monetární politice	436
22	Úloha vnějších ekonomických vztahů v národní ekonomice	444
22.1	Vnější ekonomické vztahy, základní kategorie	444
22.2	K teorii zahraničního obchodu	449
22.3	Vliv zahraničního obchodu na národní hospodářství	452
22.4	Vývoz a dovoz kapitálu. Problémy měnových relací	455
22.5	Vnější hospodářská politika	459
23	Světová ekonomika	462
23.1	Vznik světové ekonomiky	462
23.2	Internacionalizace ekonomiky	467
23.3	Postavení zemí, resp. jejich skupin ve světové ekonomice	469
23.4	Mezinárodní ekonomická integrace	472
23.5	Globalizace světové ekonomiky	476
24	Transformace ekonomiky	478
24.1	Charakteristika centrálního plánovitého řízení a některé jeho nedostatky	478
24.2	Východiska a přístupy k transformaci ekonomiky	480

24.3 Charakteristika transformačních procesů v České republice . .	483
24.3.1 Základní transformační kroky	483
24.3.2 Některé významné změny v právní oblasti	486
24.3.3 Privatizace ekonomiky	488
24.3.4 Trh práce a vývoj nezaměstnanosti	490
24.4 Transformace ekonomiky je dlouhodobý proces	493
Literatura	499
Rejstřík	503
Autoři publikace	509